

# Gymnasiereformen – 5 år efter – en poleret artikel!



Christian Thune Jacobsen,  
Gammel Hellerup Gymnasium

Jeg skal på opfordring kommentere Carsten Clausens artikel “Gymnasiereformen – 5 år efter”, bragt i MONA 2010-3.

Artiklen indleder med et vildledende abstract, hvor det fremhæves at matematik, fysik og kemi har klaret sig fint, men i bund og grund er CC en høflig mand der undlader at kalde en spade for en spade.

Gymnasiereformen blev lanceret som en reform der skulle styrke naturvidenskab – og det eneste der er blevet styrket, er samfundsfag. Antallet af samfundsfaglærere i stx-uddannelsen er mere end fordoblet i perioden fra 2005 til 2010. Så lad os med rette kalde reformen for den samfundsfaglige reform.

Problemet med reformen og for CC, der selv bærer en del af ansvaret, er at reformen endte med at blive et politisk kludetæppe der blev søsat under en minister hvis eneste vision var et bredt forlig – indholdet spillede ingen som helst rolle for ministeren, Ulla Tørnæs. Det fremgår klart af CC's tekst at han ikke har opdaget at studieretningsgymnasiet aldrig er blevet en realitet set fra fagene fysik, kemi og matematiks synsvinkel. Det forholder sig således at alle gymnasier har en lovpligtig “studieretning” med fagene matematik A, kemi B og fysik B – og dette er en papegøjeretning, thi efter 2. g vælger eleverne forskellige valghold: fx kemi A, fysik A, engelsk A eller samfundsfag A i kombination med matematik A. Det er derfor nonsens at tale om en retning – det forkromede studieretnings samarbejde i 3. g forefindes således ikke. Dertil kommer at eleverne på valgholdene i fysik A og kemi A kommer fra flere forskellige klasser.

CC omtaler de mere end 40 evalueringsrapporter – men han undlader at nævne at evalueringerne altid var bundne; således blev der aldrig evalueret i forhold til den forrige reform! Evalueringen af fysik C (Erik Both, Carl Angel m.fl. var bundet!) er et glimrende eksempel på denne manipulation.

Før reformen havde alle de sproglige elever naturfag, der indeholdt kemi, fysik, astronomi og matematik – her var niveauet højere end det niveau der i dag kan opnås

i pakken bestående af naturvidenskabeligt grundforløb, fysik C og matematik C. Dette kan enhver overbevise sig om ved at sammenligne de skriftlige eksamensopgaver fra de sidste årgange under den forrige reform med CC's meget rammende beskrivelse af fysik C: "... mindske betydningen af formelle argumenter og formelmanipulation". Netop derfor er fysik C blevet et ligegyldigt fag der kan afskaffes, og på den måde kan der gøres noget for at udbedre lærermanglen – i øvrigt kan det også diskuteres om det ikke er ressourcespild at højt kvalificerede fysikere skal undervise på dette niveau. Det er næppe noget der fremmer rekrutteringen. Det er korrekt at eksamensformen på fysik C er meget omdiskuteret, og det er et faktum at en middelmådig begavet elev nemt kan indfri de ringe krav der stilles, med støtte fra en manueltør inden for de 24 timers forberedelse til den mundtlige eksamen. Fysik C rummer 80 timer til ca. 10 emner – altså er der brugt 8 timer på et emne i snit inden for rammerne af den sædvanlige undervisning. Et emne af så lille et omfang kan en ingeniørstuderende lære en fysik C-elev dagen inden eksamen. I forbindelse med den mundtlige eksamen evalueres der i forhold til de ringe krav, og det er derfor at fysik C kan udråbes som en succes. Generelt er det måske en af de kommende udfordringer som CC omtaler i sit abstract – i stx er der med den seneste reform sat fokus på det alment dannende på bekostning af de boglige elever der skal videre med en længere videregående uddannelse. Det er derfor en følge heraf at der netop i øjeblikket diskuteres nye tiltag for de særlig begavede elever.

Der er ingen tvivl om at der er behov for en ny reform i løbet af ganske få år, hvilket ligger i den kendsgerning om den katastrofale lærermangel som CC tydeligt beskriver. Forhåbentlig vil en ny reform gå væk fra idéen om opbevaring af elever – hvad der næppe er særlig studieforberevende.

Det er endvidere bekymrende at de seneste tal for fysik A er ringere end nogensinde tidligere – på trods af at htx er kommet til.

I det hele taget er artiklen meget modstridende:

1. Det noteres at CC i sin artikel har bemærket at det skriftlige niveau er faldet i såvel fysik som matematik, og alligevel hævdes det at fagene har klaret sig godt, i hans abstract.
2. Studieretningsgymnasiet lovprises, og alligevel understreges det at matematik kører friløb helt alene – det er faktisk en katastrofe at matematik helt er blevet koblet fri af fysik for de naturvidenskabelige elever, men det skyldes som tidligere bemærket at studieretningsgymnasiet ikke er blevet til noget for disse fag (matA-fysB-kemB dur ikke – der bør i stedet fra starten kun oprettes enten matA-fysA og/eller matA-kemA).

CC har også bemærket at eleverne er meget ringe til simpel symbolmanipulation, og her kunne fagene støtte hinanden bedre, men det kræver indførelsen af et reelt studieretningsgymnasium hvor det kun tillades at der udbydes studieretninger

der alene indeholder A-niveauer i de to studieretningsfag efter grundforløbet. (Jeg tillader mig at se bort fra dansk og historie – det kan jo diskuteres hvilket bogstav der kan tilskrives de to fags niveauer).

3. Fysik klarer sig fint, er CC's påstand, men det er svært at få øje på. Det omtales at fysik B er gået markant tilbage – faktisk fik 7 ud af 10 elever mindst fysik B under den forrige reform mod i dag 3 ud af 10 elever. Antallet af elever med fysik A er konstant faldende. Så CC's konklusion om fysiks ve og vel er vanskelig at følge. Han bemærker endog at den skriftlige dimension på fysik B er blevet svækket.

Det skal bemærkes at CC lægger anderledes afstand til forholdene i matematik. Matematik C i stx er et mundtligt fag, og niveauet her er næppe på højde med det tilsvarende skriftlige niveau på hf, og set fra de naturvidenskabelige videregående uddannelsers øjne er forholdene her også helt uinteressante. Ligeledes kan enhver nemt se at niveauet i matematik B er faldet drastisk, ved blot at kigge på de skriftlige opgaver fra henholdsvis før og efter reformen. Dette faglige forfald er en nødvendig følge af at elevpopulationens sammensætning er blevet ændret fra politisk hold. Det er blevet dygtigt løst – og ikke fra politisk side. Niveauet her er ligeledes uinteressant set fra de naturvidenskabelige videregående uddannelsers synsvinkel. Heldigvis er det lykkedes at holde skansen nogenlunde i niveauet på matematik A, bortset fra at der ikke er tid til at udbedre de manglende færdigheder der er nedarvet fra folkeskolen. Det er positivt at der satses på moderne it-værktøjer. Dog er det væsentligt at der fremover fokuseres på nogle af de ikke-it-baserede færdigheder der ikke længere er med i bagagen fra folkeskolen – der hersker ingen tvivl om at der her er en stor opgave for den matematiske didaktiske forskning: Hvilke af de gamle dyder skal stadig kunnes hos de bedste af vores elever? Jeg er af den overbevisning at det netop kun er A-niveau-eleverne der skal mestre nogle af de klassiske discipliner. Det er fx vigtigt at en ingeniørstuderende på 1. år kan følge med i en udenlandsk professors præsentation uden at blive sat af pga. at enkle matematiske manipulationsfærdigheder ikke beherskes.

Jeg synes at CC skriver noget vrøvl om evalueringskulturen – specielt kan det undre at færre opgavesæt kan vendes til noget positivt. Men det er ikke alt jeg forstår, i nogle af reformfædrenes logik. Men alt i alt indeholder artiklen nogle indpakkede sandheder der serveres under et pænt men forkert ydre: "Gennemgående ... klaret sig godt ..."

Et par afsluttende bemærkninger:

Der produceres i dag danske studenter der aldrig nogensinde har modtaget undervisning i kemi. Dette er et resultat af folkeskolens og gymnasiets frie valg.

Som finansminister må det være en bet at konstatere at stx-reformen har resulteret i at gsk-suppleringen har givet skatteyderne en årlig ekstraregning på over 1 milliard

kroner, og samtidig fører dette til længere uddannelsestid stik imod en af regeringens målsætninger.

Hvis der skal drages en vigtig konklusion ud af CC's artikel, så er det bemærkningen i hans abstract om de endnu større udfordringer der venter hele uddannelsessystemet – **sagt med andre ord: Patienten er dødssyg:**

1. Taxametersystemerne fører til at kvaliteten nedjusteres på bekostning af kvantiteten. Lærermanglen i de hårde naturvidenskabelige fag kan medføre at det faglige niveau vil blive sænket markant.
2. Begge forhold er en bombe under Danmarks fremtid. Vi kan kun håbe på at der kommer et skift i uddannelsespolitikken, men det er svært at få øje på den politiker der har format og indsigt til at rette op på dette!